

דפים לח – לט (מ)

ס. אלו הם מומי העיין?

מומי העיין: הריס (י"ג: חריץ) של העיין (= העפעף) שניקב, נפגם או נסדק;
דק בעינו – דוק לבן כשהוא צף, או דוק שחור משוקע. ולא להפך (ע' באור הדברים בשו"ת הרדב"ז ח"ה קג);
תבלול – כחוט לבן הפוסק ונכנס לחלק השחור שבעיין. אבל שחור הנכנס ללבן – לא, שאין מום בלבן,
שאינו אלא 'חלב העיין'. כן סתמה משנתנו וכדעת רבי יוסי (וכן נקטו בגמרא להלן מ: בסתם, ע"ש בתוס'). ואילו
רבי מאיר סובר שבכל אופן הרי זה מום, שזהו לשון 'תבלול' – המבלבל את העינים;
'חלזון', המכונה גם 'נחש'; וכן עינב (י"ג: עצב) – הרי אלו מומים;

חורור (= טפות לבנות בעיין. רש"י. וע' רבנו גרשום) קבוע ומים הקבועים – שוחטים על מומים אלו.
איוהו חורור הקבוע – ארבעים יום. דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר: שמונים יום. וכן סתמה משנתנו. ר'
חנניא בן אנטיגנוס אומר: בודקין אותו שלש פעמים, בהפרשים שוים דהיינו כל 27 יום (כפרש"י. והתוס'
פרשו בתחילת שמונים יום ובאמצעם ובסופם). ואם המום מופיע במשך זמן זה – הרי זה מום קבוע ושוחטים עליו.
נסתפקו האם מגלה למפרע שהיה קבוע מתחילתו, אם לאו. ונפ"מ לחיוב מעילה לנהנה מפדיונו.

אלו הם המים הקבועים – כל שבדקוהו ע"י אכילת תבואה (שהיא גורם המרפא) ונשאר המום בעינו.
כיצד בודקין – ע"י אכילה מתבואת בית הבעל (– שאינה צריכה תוספת השקיה ע"י אדם) תבואה לחה בזמן הלח,
כלומר באדר וחצי ניסן, ואחר כך יאכל יבש בזמן יבש – באלול וחצי תשרי [ונסתפקו שמא מאכילים
אותו לח ויבש בזמן הלח], מאכילין אותו ממנה כגרוגרת (לכל הפחות) בכל יום בסעודה ראשונה, קודם
לכל אכילה ושניה (וי"מ לאחר שתיה. ערמב"ם וכו"מ; ירושלמי), ותהא אכילה זו בשדה ולא בעיר, וכשהוא
מותר ולא קשור, ועם חברו (שנוקטים בכל הספקות לחומרא);

גלגל עינו (הכולל את הלובן והסירא. עפ"י רש"י. ויש גורסים ברש"י להפך, וכ"ה בפסקי הרי"ד. ולפי"ז המדובר על
השחור שבעיין) עגול כשל אדם; ר' אילא ביבנה חשבו למום, ואמרו לו חכמים: לא שמענו. וב"ד שלאחריהם
אמרו: הרי זה מום (להלן מ).

להלכה הרי זה מום. וסתם הרמב"ם ולא חילק בין אוכמא לצייהרא. (וע' לח"מ; ליקוטי הלכות בעיין

משפט');

יבלת בעיין; לפרש"י, אם בשחור שבעיין – הרי זה מום גמור ושוחטים עליו. ואם בלבן; אם אין בה שער
– אין זה מום כלל (שהרי אין בה עצם). ואם יש בה שער – אינו נשחט על מום זה אבל אינו קרב על
המזבח, אלא ממתנינים למום אחר (עפ"י הסוגיא להלן מ: כגרסה שלפנינו וכפרש"י. וכ"ג ר"ג וראב"ד).

מהרמב"ם (איסורי מזבח ב,ב) משמע שאם יש בה שער אפילו בלבן שוחטים.

ולגרסת התוס' והרא"ש (ע' דברי חמודות שם), חילוק זה אם יש שער אם לאו, מדובר בשחור
שבעיין, שאם יש שער הוי מום גמור, ואם לאו – אין שוחטים לא במקדש ולא במדינה, אבל
בלבן אין היבלת פוסלת כלל.

עין הגדי האחת שהיא גדולה כשל עגל, או קטנה כשל אווז – הרי זה מום (משנה מ: וע"ע לעיל ג).

דפים לט – מ

סא. א. אלו הם המומין שבחוטם?

ב. אלו הם מומי השפתים, הפה והלחיים?